

36 jómádár körött A „KÉT JÓMADÁR”-BAN

Kihalt és csendes a környék így tíz-órátájt a Baross ucca végén. Negyed-óránként villamos dűbörög az úttest kö-zepeán, a kocsi belsőjében álmosarcu pe-ri-fériálakók bóbiskolnak, akik napi mun-kájuk végeztével otthonukba térnek. Ott, majdnem a Kápolna térnél azonban villogó ablakpár néz a sötétséggel far-kasszemet és az ajtót helyettesítő fűg-göny mögül cincogó cigánymuzsika szű-rődik ki. Oda tartok. Rozsdás tábla fi-tyeg a bejárat felét, s nagy ákom-bákom betűkkel ráfestették a cég nevét: „Ven-déglő a Két Jómádárhoz”. Rozsant és sivár csapszék ez a vendéglő, omladozó tetejét szél és eső tépázta, a fala pedig talán sosem látott vakoltot.

Rosszarcú, mankós és fekete-szeműve-ges közönség ül az asztalok mellett, jasszok és vagányok, akik napközben szánalmas külsőt öltenek és alamizsnáért könyörögnek a város különböző pontjain, de éjszaka épen és vidáman dorbézolnak itt a kocsmá falai között.

A „vakok” látnak

A bejárat mellett üres asztalhoz tele-pedem. A kocsmáros unott arccal végig-mér, majd kérdés nélkül féldeci torok-maró pálinkát tol elém. Azután egy uj-ságba temetkeznek. Talán az idők vége-zélig böngeznék a sorokat, de a sarok-ban felmordul egy borzú hang:

— Sándor bácsi, két litert a kádérból! Sándor bácsi a szokott unott mozdul-talal üveg után nyúl, majd a borzú hang gazdja elé lép, tíz forintot kér tőle és csak utána szolgálja ki. A „Két Jómádár”-ban fő az óvatosság! A borzú hang ugyan morog valamit, de a első kortyok után megbékél, majd később bágyadt mosollyal báméskodik a meny-gyezet felé...

Pontosan harminchatan ülnek az asz-taloknál. Valamennyien kopott kóna-gúnyját hordának, pedig saját beállá-suk szerint sosem voltak katonák s a homlokukon, karjukon, lábukon tele-nedő fehér kötés ép testrészt takar, i-keke szemüvegük mögül gyanakó és cinkos pillantással pislognak a semet-maró sűrű füstben. Ők, kérem, egyne-vezett „hivatásos nyomorékok”, foglal-kozásszerűen koldulnak s a régi bevált recept szerint festékekkel, vazelinál és pályával torzítva önmagukat, valóban jelentős bevétellel változtatják át a járó-kelők szálmát.

Külön asztalnál ülnek a „vakok”. Nyolcan vannak. Mintha színpadon tör-ténnék, gyakorlott mozdulattal zsebbe süllyeszti sötét pápaszemüket — milyen vidáman kacintgatnak — azután az asztal közepére dobják aznap keresetü-ker. Gyűl, gyűl az apró, ők möhön szá-molni kezdenek, szemükben megcsillan az uzsorás sóvár kapzsisága. Talán ne-gyedórát várják a rézpénz között, 20 filléren összevesznek és káromkodnak, végül a „rangidős” közli az összeget:

— Négyezerötvenkettő hatvan... Újabb számolás és osztózás követke-zik és végül közel hatvan forint úti-mind egyikük markát. Bizony szép bevé-

tel. A naphosszat verejtékező szakmun-kás két napi keresete... Ezután az asz-talhoz intik a cincogó cigányokat, két-marék rézpénzt hajtanak az alázatosan bókóló füstösök közé, majd kórusban da-lolni kezdik:

— Száz forintnak ötven a fele, egye-meg a fészkes fekete fene...

Öt perc múlva már táncolnak és ug-rándoznak s a duhaj dal végén az egyik „vak” felordít:

— Lajos, most látom csak, hogy meny-nyire megkopaszodtál!

A „bénák” járnak

Meglibben az ajtópótló függöny. Ma-gas, izmos férfi jön be, hóna alatt négy-kerekű kiskocsit cipel. Megismerem. Napközben az Emke kávéház előtt ko-csikázik, guggoló helyzetben, mint a fél-lábát vesztett nyomorék. A nevét is megtudom: Juhász Sándornak hívják és Kőbányán lakik. Egyenesen a „bénák” asztalához megy:

— Szervusztok haverok! Adjatok va-lami trinket, mert ég a pokol!

— Na, mennyi volt a lóvé?

Az Emke kiskocsisa fitymálósan bigy-gyeszti a száját:

— Sóher nap volt. Csak három huszas.

Ezután összebujnak és sugdosni kez-denek. Sajnos, csak mondatfoszlányokat hallok, de így is megértem, hogy a más-napi haditervet beszélük meg. Eszerint a Belvárosban változatlanul „hazatért orosz hadifogolyok” adák ki magukat, mert ott ez hatásos. A Lipótvárosban viszont eredményesebb „deportálnak” lenni, míg Budán az „elhurcolt civil” kifejezés nyitja meg leginkább az erszé-nyeket. Megértem még azt is, hogy újabb két kiskocsit kell szerezniük, mert a Zsóri névre hallgató „hozzátartozóit elvesztett deportáltak” két makkegészsé-ges fia is rövidesen „munkába áll”, s a közeljövőben már a trösztösített d'na-sztia kocsikázik majd valahol a Duna-korzó táján. A napi 180—200 forintért...

— Bizony, nehéz az élet — dünyög-i maga elé a Zsóri s a kollégák búsan bólogatnak. Am egy Takács nevű „pol-gári elhurcolt” feltalálja magát, kár-tyát vesz elő és a következő pillanat-ban szaporán osztani kezd. Huszon-egyeznek tízforintos alapon.

Felvonul a koldusszaklema

Lassan éjjelre jár. A tömeg nő, a hangulat tetőfokra hág, a „vakok, bé-nák, süketek és némák” kurjongatásától és ugrándozásától szinte reng a rozszant csárdafal. Lajos, a primás ugyancsak izzad, de boldogan vigyorog, mert a kalapjában megszámlálhatatlan rézgaras csörren. Itt mulat, itt szórja a pénzt a pesti koldustársadalom zöme.

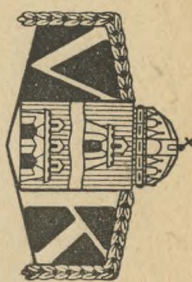
Itt látom a Miami előtt hempergő Karcsit, éppen tíz forintot nyert. Itt látom a Broadway imádkozó és szemfor-gató dervisét, jelenleg káromkodik, mert valaki véletlenül nyakonloccsintotta egy kis fröccsel. Itt látom a Teréz-templom „fagyottlábú” Jóskáját, éppen a csár-dást ropja. Az elfogyasztott szesztől csuklik, megeg és bög az Oktogon Jan-esi bácsija, aki napközben csak mutog-at, mert „némának született” és itt csapkodja az asztalt a Meteor-kávéház bottal csapkodó házi vakja is. Mind itt vannak ők, a minden hájjal megkent brávók és széhhámosok, akiknek régen internálótáborban lenne a helyük és nem a pesti uccán!

Az utolsó villamossal robogtam el az átrokkantak tanyájáról. Amikor a Ba-ross uccánál leszálltam, két fekete szem-űveges férfi szólított meg:

— Szegény világtalan, csak néhány fillért.

Ösztönös mozdulattal az erszényemért nyultam, de félúton megdöntöttem ma-gam. Adtam őket az első rendőrnek...

Garamvölgyi Artúr

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek		Osztalványozás	
Szerző:	Garamvölgyi Artúr	Tárgy:	362. 51.
Cím:	36 jómádár körül a két jómádárban	Hely:	
Forrás:	V. Lajosnap	Idő:	1948
(Hely)	1948. jún. 24.	Személy:	
(Idő)		Helyszám:	
(Köt. v. füz.)			
(Oldal)			

Székessövárosi házinyomda 1926 — 8891